

інноваційної стратегії. Зусилля вищого керівництва необхідно спрямовувати на те, щоб забезпечити реалізацію вибраної стратегії. Це великою мірою залежить від інноваційного потенціалу організації, який визначається станом її внутрішнього середовища [2].

Отже з вищесказаного можна зрозуміти, що впровадження інноваційної стратегії на підприємстві крім загальних аспектів має і деякі специфічні особливості притаманні нашій країні і тільки керівник який зможе не тільки мінімізувати вплив цих специфічних аспектів, а і можливо використати їх із користю зможе намагатись проводити інноваційну політику, що безсумнівно дасть йому серйозні конкурентні переваги на ринку.

Список літератури: 1. Механік О.В. Інновації, історія їх виникнення, суть та значення для підвищення конкурентоспроможності країни / О.В. Механік // Формування ринкових відносин в Україні. – 2005. – № 2 (5,7). – с. 7. 2. Федулова Л. І. Менеджмент організацій: Підручник. - Київ: Либідь, 2004. – 332 с.

АЛЕКСАНДРОВ В.В., асистент, м. Харків, НТУ «ХПІ»

АЛЕКСАНДРОВА В.О., ст. викладач, м. Харків, НТУ «ХПІ»

ОПАРІЙ Є.О., асистент, м. Харків, НТУ «ХПІ»

ОГЛЯД НАУКОВО-ПРАКТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В ОБЛАСТІ ОЦІНКИ І ВІДБОРУ ПРОЕКТІВ В МОДЕЛЯХ ТИПУ «ЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ»

Оцінка проекту є найважливішою процедурою на початковій стадії проекту, але також є безперервним процесом, що припускає можливість зупинки проекту у зв'язку з появою нової додаткової інформації.

Система відбору і оцінки проектів ґрунтується на чіткому формальному базисі і, в загальному випадку, включає наступні компоненти:

- виявлення чинників, що відносяться до проекту;
- оцінка проектних пропозицій по цих чинниках з використанням кількісної інформації або експертних оцінок;
- ухвалення або відмова від проектних пропозицій на основі зроблених оцінок;
- виявлення областей, де потрібна додаткова інформація, і виділення ресурсів на її отримання;
- зіставлення нової інформації з тією, що використовувалася

при первинній оцінці;

- оцінку дії на проект виділених нових змінних;
- ухвалення рішення про продовження або припинення роботи над проектом.

При цьому використання будь-якого формалізованого методу оцінки не є математичним розрахунком потенційної або очікуваної ефективності проекту, а має лише мету визначити його вибір. Особа, що ухвалює рішення, (ОУР) самостійно вибирає форму і критерії оцінки.

З позиції дослідження операцій, оцінка проектів формалізується у вигляді моделей вибору, орієнтованих на підтримку ОУР (керівника) при визначенні пріоритетів і здійсненні накопичення відповідних проектів. При цьому існують три основні типи моделей вибору, в основі яких лежать оцінки експертів, економічні (техніко-економічні, соціально-економічні) показники і об'єм розподілу ресурсів.

Перші два типи моделей розроблено і використовуються головним чином керівниками-практиками для вирішення завдання встановлення пріоритетів проектів. Що стосується моделей розподілу ресурсів, то вони в основному є прерогативою дослідників систем і використовуються для вирішення завдання оптимального розподілу ресурсів. За наслідками оцінки моделей з погляду їх застосовності, лінійні, нелінійні і цілочисельні моделі типу «розподіл ресурсів» мають вищі показники реалістичності, гнучкості і діапазону застосовності, тоді як моделі типу «експертні оцінки» і типу «економічні показники» мають кращі оцінки простоти використання і економічності.

У моделях типу «економічні показники» встановлення пріоритету можливих варіантів проекту здійснюється на основі різних економічних (техніко-економічних, соціально-економічних) показників варіантів проекту.

При цьому варто відзначити, що одним з істотних чинників, стримуючих залучення інвестицій в науково-технічні проекти, є недосконалість існуючих методів техніко-економічних обґрунтувань.

У загальному випадку, зарубіжні методи розрахунку економічної ефективності можна згрупувати по двох напрямках. До першої групи входять методи, що базуються на розрахунках показників терміну окупності і коефіцієнта рентабельності капітальних вкладень. Методи другої групи засновані на використанні показника чистої приведеної (поточної) вартості проекту і коефіцієнтів внутрішньої рентабельності проектів. Відмітною особливістю зарубіжних методів є врахування

ризиків і чинників, що впливають на величину ефекту, в них рекомендується також визначати чутливість проекту до можливих варіацій початкових параметрів. У вітчизняній практиці широко використовується методика ООН по промисловому розвитку (ЮНІДО): розрахунки ефективності, виконані відповідно до даної методики, визнаються зарубіжними інвесторами, і це полегшує проходження міжнародної експертизи проектів. Проте, зарубіжні методи оцінки економічної ефективності проектів мають певні недоліки. У них відсутній науково обґрунтований підхід до вибору розрахункового періоду; не враховується вартісна оцінка супутніх соціальних, економічних і екологічних результатів, які можуть опинитися більш вагомими ніж основні економічні; не даються рекомендації по врахуванню втрат, пов'язаних з виводом з експлуатації дієздатного устаткування у зв'язку з впровадженням нового; відсутнє розмежування показників ефекту і ефективності; недостатньо розроблені проблеми інфляції.

Вітчизняні методики, що розробляються зараз, є, як правило, модифікаціями зарубіжних методів техніко-економічного обґрунтування. Аналіз вітчизняних методик показав, що більш ранні методики розроблялися під умови державного фінансування і основний акцент зроблений на розрахунок народногосподарського економічного ефекту. Наприклад, офіційно затверджена «Методика визначення економічної ефективності використання в народному господарстві нової техніки, винаходів і раціоналізаторських пропозицій» за наявності ряду положень, які не втратили актуальності в даний час, містить і такі, використання яких не відповідає сучасним вимогам економічного управління. Перш за все, недоцільно використовувати як головний показник річного економічного ефекту, оскільки ефект від проектів змінюється протягом всього життєвого циклу. Слід відзначити, що суспільна корисність проекту не може визначатися тільки його економічною ефективністю, оскільки багато суспільно значущих і корисних ефектів не мають ринкової оцінки або взагалі не піддаються вимірюванню у вартісній формі. Такі проекти, в т.ч. науково-технічні, автори рекомендують оцінювати з погляду впливу на бюджет, оцінки прямих і непрямих доходів і витрат, що не окупаються, причому останні співвідносити з соціальним благом.